

Poslovni turizam na savremenom turističkom tržištu

Kakva je budućnost poslovnog turizma?

Savremeno turističko tržište u XXI veku

- Savremeno turističko tržište se u kvalitativnom i kvantitativnom smislu kontinuirano, neprestano i intenzivno menja.
- Promene je potrebno sagledati u potpunosti kako bi se mogli predvideti budući trendovi i dešavanja na turističkom tržištu.
- Savremeno turističko tržište je pod uticajem brojnih faktora:
  - > Bezbednosni
  - > Politički
  - > Ekonomski
  - > Društveni
  - > Zdravstveni
  - > Tehnološki...

Primer uticaja tehnologije na savremeni turizam

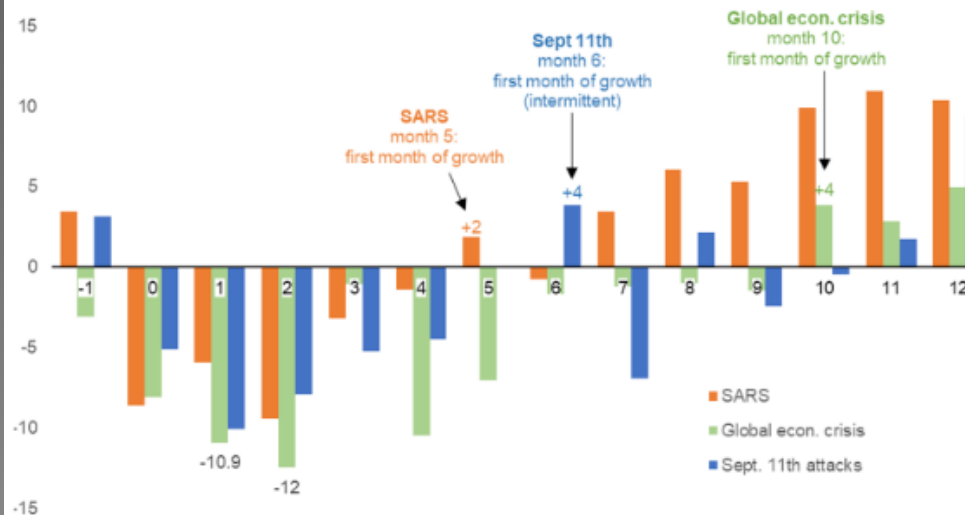

Stabilan razvoj u XXI veku

- Turističko tržište se razvija stabilno u XXI veku uz nekoliko kriza koje imaju ograničeno ekonomsko i remensko dejstvo.

Impact of previous crises on international tourism

Of all crises, global arrivals returned to growth the fastest after SARS (5 months)

Note: Month 0 for Sept 11th crisis = Sept. 2001; for SARS = March 2003; for Global economic crisis = Jan 2009. Source: UNWTO

• Tourism has been very resilient in previous crises and has shown fast recovery. How have previous crises impacted international tourism in the different regions and how long did it take for them to recover.

• Find out in our in-depth analysis on the impacts of Sept 11th attacks (2001), SARS (2003) and the Global economic crisis (2009).

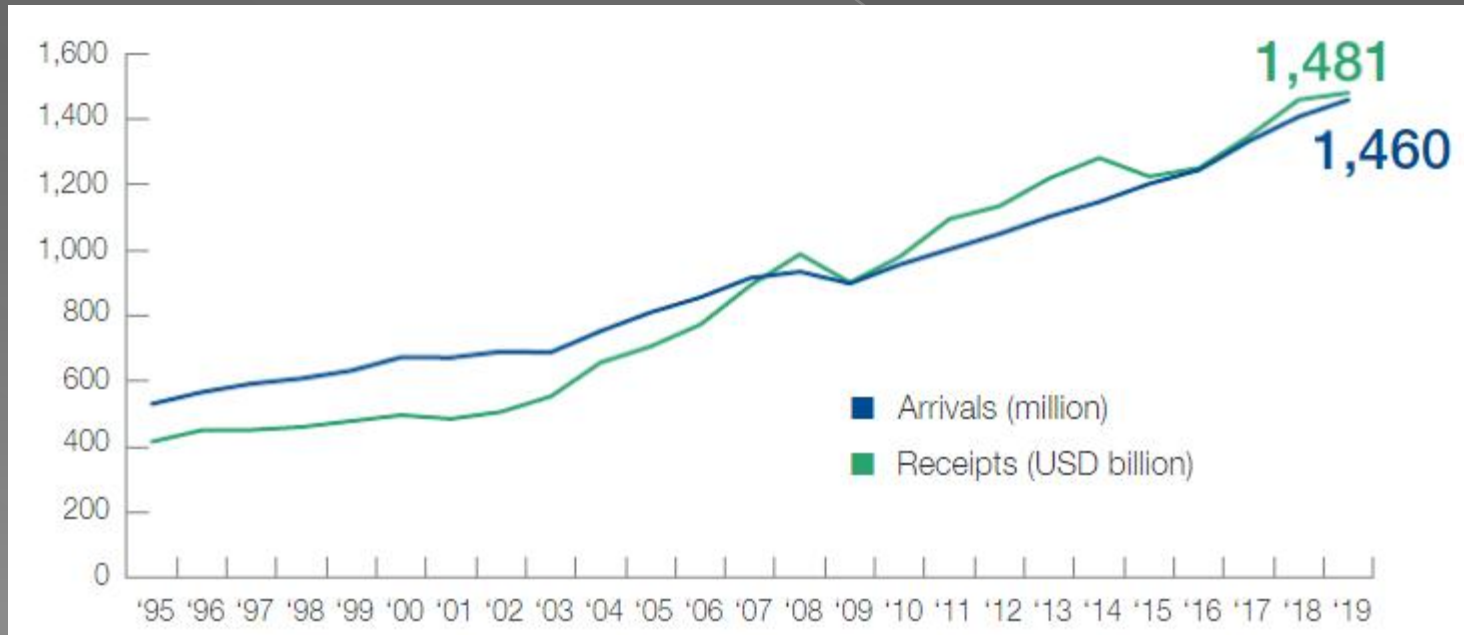
Na grafikonu desno prikazano je nakon koliko meseci od početka, nekih od vodećih kriza XXI veka, je došlo do rasta turističkog prometa.

2019. – rekordna godina

- U toku 2019.g. zabeleženo je:
  - > 1,46 milijardi turističkih dolazaka u međunarodnim turističkim kretanjima i
  - > 1481 milijarda dolara prihoda od međunarodnog turizma
- Do 2019.g. jedino je 2009.g. zabeležen pad turističkog prometa u međunarodnom turizmu zbog svetske ekonomske krize

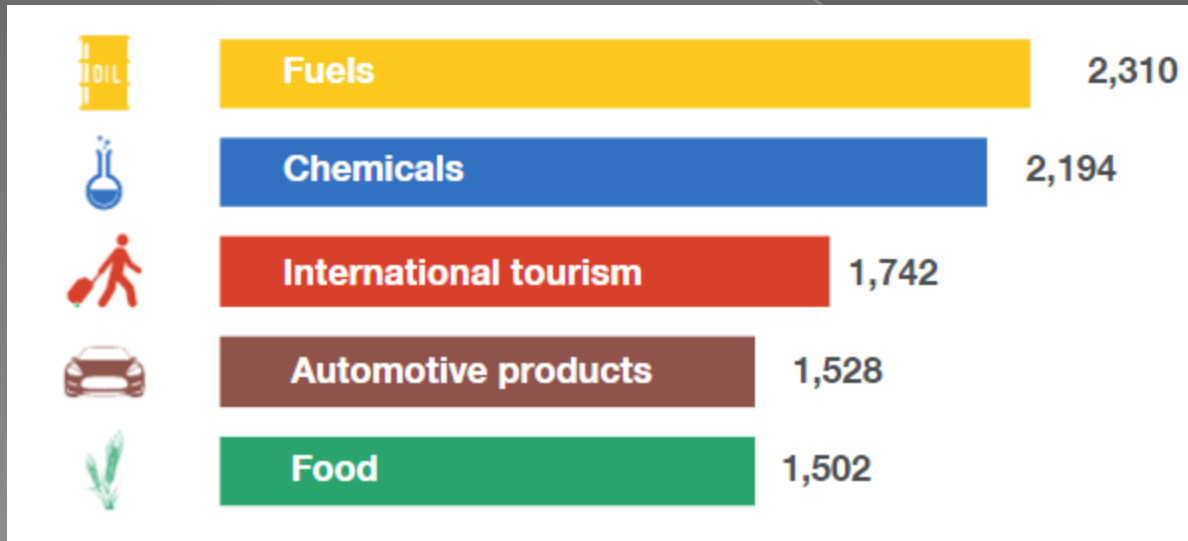
2000. – 2019.

- U posmatranom periodu broj turista je uvećan za 130%
- U istom periodu prihodi od međunarodnog turizma su uvećani oko 360%

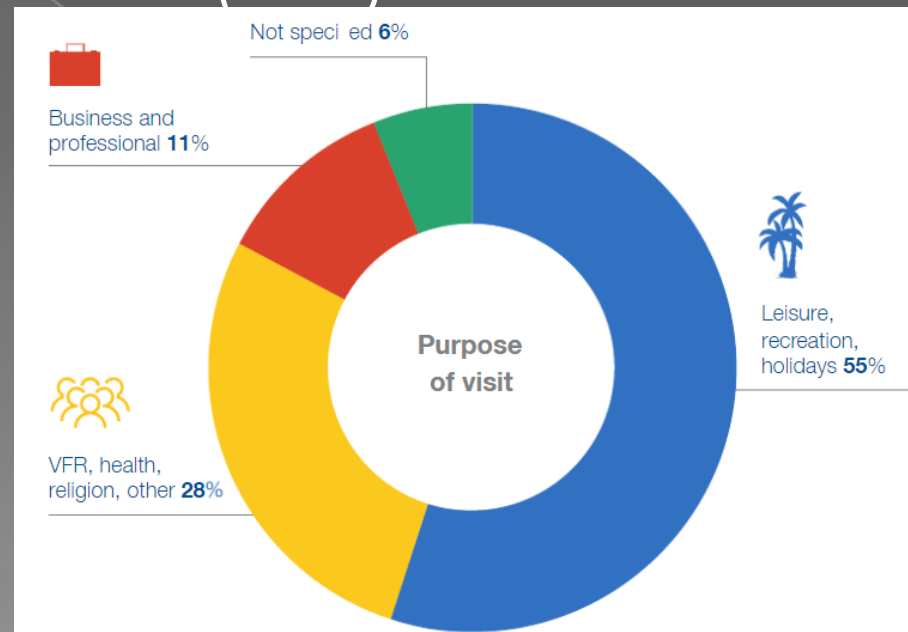
Turizam kao snažan pokretač razmene roba i usluga

- U 2019.g. turistička privreda je bila treća po značaju u svetskom izvozu roba i usluga, odmah iza naftne i hemijske industrije, a ispred automobilske i prehrambene industrije
- Ukupna vrednost izvezenih usluga i roba poutem turizma bila je 1,7 biliona USD

Osnovni razlozi za putovanja

- U toku 2019.g. osnovni razlozi za putovanja su bili:
  - > Odmor i rekreacija (55%),
  - > Poseta prijateljima i rodbini (28%) i
  - > Poslovni razlozi (11%)

2020.g. i COVID 19 kriza

- Pad broja dolazaka u svetskom turizmu od čak milijardu turista ili 74% u odnosu na 2019.g.
- Direktno je ugroženo oko 120 miliona radnih mesta u turizmu širom sveta
- Najveći pad je zabeležen u Australiji od čak 99%
- Ovo je do sada nezabeležena pojava u savremenom turizmu

Faktori koji su uticali na krizu turističkog tržišta

- Strah turista da se ne razbole
- Zatvaranje skoro celokupnog ugostiteljskog sektora u prvim mesecima krize širom planete
- Etiketiranje industrije putovanja i zabave kao „odgovornih” za širenje virusa COVID 19
- Administrativno ograničavanje i zabrana putovanja od strane velikog broja država
- Uvođenje zabrana za putovanje unutar država (između različitih regija)
- Uvođenje obaveznih testova i potvrda kao uslov putovanja
- Zabrana putovanja radi odmora, odnosno svih „klasičnih” turističkih putovanja

Uticaj krize na poslovna putovanja

- Poslovna putovanja su skoro sasvim zamrla
- Online ili rad od kuće su postali deo svakodnevnog poslovanja
- Sve više se koriste razne platforme za online komunikaciju među poslovnim partnerima
- Prema podacima UFI (The Global Association of Exhibition Industry) u 2020.g. je:
  - > Ugroženo 2,4 miliona poslova vezanih za međunarodne izložbe
  - > Realizovano je 68% manje međunarodnih izložbi nego u 2019.g.
  - > Prihodi od međunarodnih izložbi u 2020.g. su pali za 72% u odnosu na 2019.g., a očekuje se da će i u prvoj polovini 2021.g. ostvariti 66% manje prihoda u odnosu na 2019.g.

- Očekuje se da će ukupna potrošnja za poslovna putovanja u 2020.g. biti manja za 810 milijardi dolara u odnosu na 2019.g. (svi troškovi vezani za poslovna putovanja kao što su smeštaj, avio prevoz, iznajmljivanje sala za sastanke, obuku zaposlenika, podsticajna putovanja i slično)
- Predviđa se da se poslovna putovanja neće oporaviti ni u naredne 4 godine, a možda i duže
- Procenjuje se da su hoteli izgubili između 8 i 23 milijarde dolara prihoda od poslovnih putnika samo u SAD

Trenutni trendovi na turističkom tržištu

- WTC ističe 4 grupe trendova koji su trenutno dominantni na svetskom turističkom tržištu, a koji utiču i na poslovni turizam i to su:
  - > **Evolucija tražnje:** Preferencije i ponašanja putnika su se pomerili ka poznatom, predvidljivom i poznatom. Domaći odmori, detaljno planiranje i izleti na otvorenom su trenutno dominantni, a turistička privreda i destinacije su se prilagodili ovom trendu tamo gde je bilo moguće.
  - > **Zdravlje i higijena:** Zdravlje, sigurnost i poverenje su najvažniji u ovoj novoj eri. Lična iskustva, strah od zaglavljanja u nekoj drugoj zemlji i briga za distanciranje vodiće potrošačko ponašanje u kratkoročnom i srednjoročnom periodu.
  - > **Inovacije i digitalizacija:** Ovaj trend je i najpogubniji za poslovni turizam. Digitalizacija, online poslovanje i online potrošnja su u porastu. Uvoženje beskontaktnih tehnologija u turizmu je ubrzan u odnosu na prethodni period u smilu uvoženja aplikacija za beskontaktno prijavljivanje, plaćanje i odjavljivanje.
    - Međutim, poslovni turizam bez sastanaka licem u lice, on site konferencija i izložbi ne može da postoji. Trenutno organizovanje konferencija, sastanaka i razgovora u online formatu nije zamena za poslovni turizam, to je nametnuta opcija za kontakt u ograničenom, digitalnom prostoru.
  - > **Održivost:** Održivo poslovanje uključujući i održivi razvoj turizma ostaje primat i u ovim teškim vremenima

Očekivani trendovi u budućnosti

- U ovom trenutku nije lako predvideti buduće trendove na turističkom tržištu i u okviru poslovnog turizma
- U najboljem slučaju očekuje se oporavak poslovnog turizma u narednih nekoliko godina, ukoliko se normalizuje situacija

